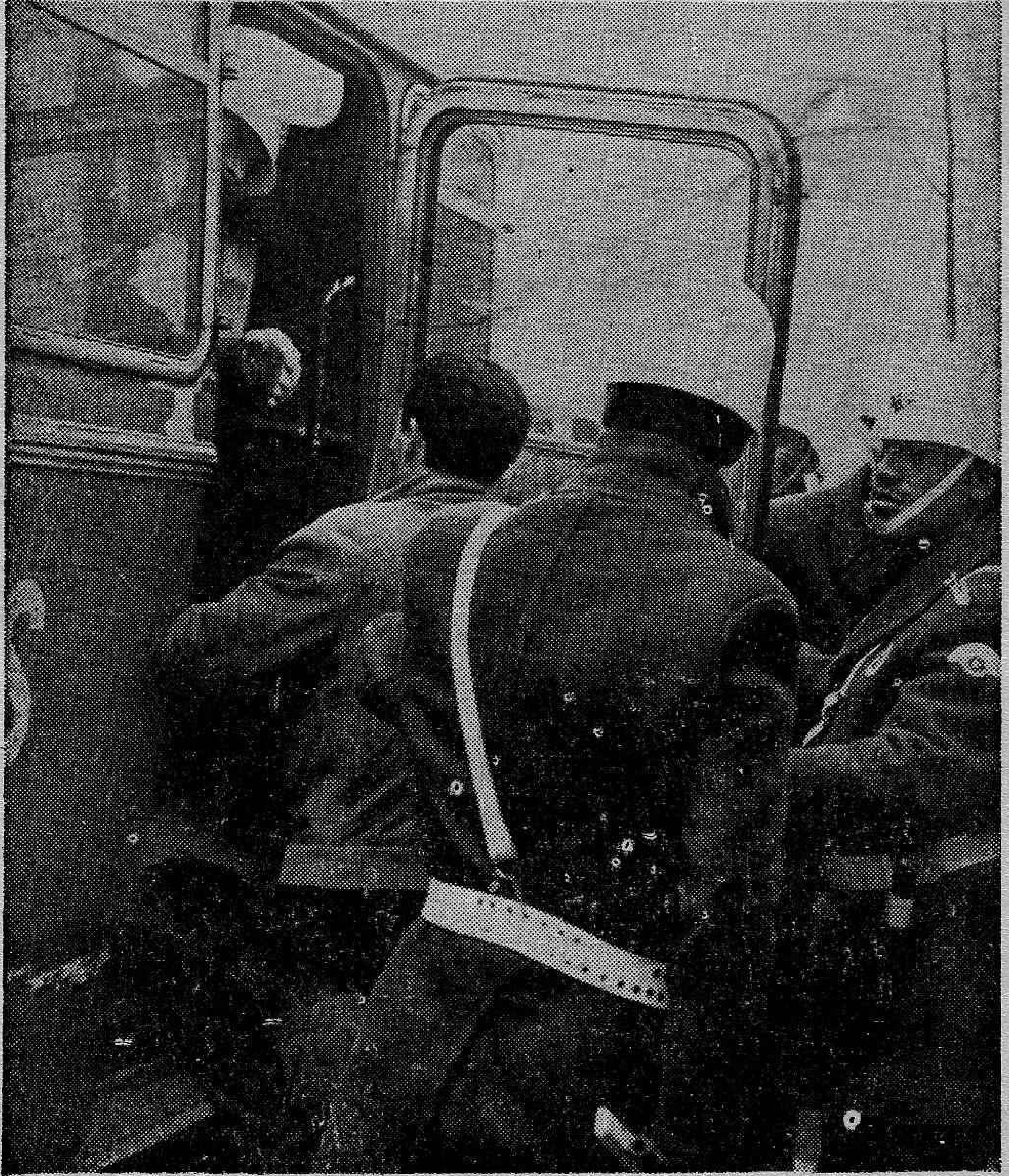
GENÇLİK
DERGİSİ

SAYI : 2 FİYATI : 100 KURUŞ ARALIK 1969

Gençliğin

Her yıl olduğu gibi, bu yıl da, Üniversiteye giremeyen binlerce genç bu haksız duruma karşı seslerini yükseltiyorlar ve hakları için eyleme geçiyorlar.

Öte yandan, "lise mezunlarının teknisyen okullarına sınavsız kabulünü" protesto için yurdumuzun her yanında sanat okulu öğrencileri protesto gösterilerinde bulunuyorlar.

Bunlardan ayrı olarak, bir de, "Polis teşkilatında reform" isteğiyle Polis enstitüsü öğrencileri boykota başladılar.

Kısaca, eğitimin her kesiminde, bozuk eğitim düzenine karşı yoğun bir hareket, yeni öğrenim yılıyla birlikte başladı. Geçen sayımızda yavaş yavaş kıpırdanmaya başlayan hareketleri işaret ederek "Bu direnişlerin daha başında bulunduğumuzu bundan sonra daha geniş çapta direnişlerin yapılacağını şimdiden söylemek kehanet olmasa gerek" diyorduk. Olaylar bizi doğruladı.

Sanat Okullarındaki Direniş

Bütün yurda dağılan Sanat Enstitüsü öğrencilerinin direnişi özellikle dikkate değer. Hareketin daha hemen başında, yurdumuzun çeşitli yerlerinde açılmış olan 102 sanat okulundan yirmi kadarı boykota katıldılar .Bu sayı, her gün kabara kabara büyüdü, bu büyüyüşle birlikte sesler daha gür çıkmaya başladı. Gençlerin bu hareketi, *malum çevrelerce* önlenmeye çalışıldı, gösteriler sırasında gençler yaralandı, gençler tutuklandı, gençler okuldan atıldı. *Asıl sorumlular, gene perde arkasına saklanıyor veya iyilik perisi maskesiyle sahneye çıkıp evliyalık taslıyor, babacan bir tavırla, gençlere nasihat veriyor, bu işten vaz geçmelerini, meseleyi kendilerinin halledeceğini söylüyorlar.* Asıl suratlarını saklayan bu kemirgenler, öğrencinin karşısına, her zaman olduğu gibi, yine polisi, toplum polisini çıkardılar.

Gençlerin direniş eylemleri, yer yer olaylarla geçti. Meselâ Kayseri'deki protesto yürüyüşünde polisle çıkan çatışma-

Mücadelesi

da on genç *yaralandı* ve beş öğrenci ile iki vatandaş hakkında *kovuşturma açıldı.* Adana'da 35'i Yapı Sanat'tan, 26'sı da Motor Sanat'tan olmak üzere 61 öğrenci *okuldan uzaklaştırıldı* ve liderlik yapan 3 öğrencinin de *kaydı silindi.* Boykota katılan yatılı öğrencilere de *yemek verilmedi.* Trabzon'da *Hamit Tüfek* adlı öğrenci okul yöneticileri ile tartıştığı için *okuldan sürüldü.* Sivas'da, bir konuşma yapan okul öğrencisi Suat Ersoy, kışkırtıcılık (!) yaptığı için *yakalandı.* Niğde'de 7 öğrenci hakkında *kovuşturma* açıldı.

Sanat okulu öğrencileri yürüyüşlerle yetinmediler. Çevre illerle bağlantı kurdular ,ortak direnişe geçtiler. Düzenledikleri yürüyüşler hem çevre illerdeki okulları harekete geçirdi, hem de kamu oyunu etkiledi. Nitekim öğrencilerin direnişine, yer yer veliler de katıldılar. Veliler, kendi aralarında toplandılar ve öğrencilerin yanında olduklarını bildirdiler.

Dergimiz baskıya verildiği sırada 60 il ve ilçede harekete katılan okul sayısı, 70'i öğrenci sayısı da yirmibini buluyordu.

Öğrenciler, dersleri boykot ettiler, gösteriler düzenlediler, hareketi kırmaya çalışan okul yöneticilerini ve Milli Eğitim yöneticilerini suçladılar ve yuhaladılar, yemekleri boykot ettiler, çevre illerdeki okulları harekete geçirdiler ve velileri de harekete kattılar. İşte gerçek bir mücadele, gerçek bir direniş!

Çıkarcılar ise susuyorlar ya da konuşunca evliya kesiliyorlardı. Anlaşılan, hesaplaşmayı mahkeme-i kübraya bırakıyorlar. Hergün, kendi çıkarları yüzünden *işçisiyle, köylüsüyle, genciyle* binlerce insanı karşısına alan bu insanların hesap vermeleri mahkeme-i kübraya kalır mı dersiniz? Anayasanın bizlere tanıdığı haklar varken, bu çıkarcıların tepemizde dikilmelerine göz yummak var mı? Batman'da açlık grevine başlayan sanat okulu öğrencisi Cesur Koyuncu'nun hakkını alması kıyamete mi kalacak?

Burdur Yetiştirme Yurdundaki Olaylar

Yurdun kimsesiz ve fakir 162 öğrencisi, okul yönetiminden şikâyetci oldukları için yemekleri boykot ettiler. Hâkim çevrelerin borozancılığını yapmaktan bu kimsesiz öğrencilerin seslerine kulak vermeye vakit bulamıyan okul yöneticileri, öğrencilerin harekete geçmeleriyle onlar da harekete geçerek, okula polis

çağırdılar. Olayı polis bastırdı ve 30 öğrenci hakkında soruşturma açıldı. Bu yöneticilere kına yakmaları tasviye olunur. Okul öğrencilerine de, onları yürekten desteklediğimizi ve mücadelelerine yardımcı olmak için dergimizin sayfalarının onlara açık olduğunu bildiririz.

Üniversiteye Giremiyenlerin Mücadelesi

Yine yürüyor yüzlerce, binlerce genç, üniversiteye giremedikleri için. Her yıl olduğu gibi, bu yıl da yüksek öğrenimden mahrum edilenler dolduruyor caddeleri. İstanbul'da İktisadî ve Ticarî İlimler Akademisine giremeyen gençler, 50 çadır kurdular: direniş için.

"Direneceğiz abi. Dinim hakkı için, sonuda kadar direneceğiz. Onlar çocuklarını Avrupalarda okuturken, biz hep sürünecek miyiz? Bıktık artık. Hocamız yok, kitabımız yok. Sonra da tutarlar, bizi kendi çocuklarıyla birlikte imtihana sokarlar. Onlar girer biz kalırız dışarda". Anadolu'nun bir lisesinden gelmiş genç bir arkadaşımız bunu söyleyen. Anadolu'nun liselerinden gelen bütün arkadaşlarının adına konuşuyor.

"Ben doğuluyum abi. Okuyabilmek için geldim buralara. Nasıl olsa girerim diyordum. Ne bileyim ben puanımın bu kadar az olduğunu. Halbuki bizim liseyi bitirenlere göre yüksekçeydi puanım. Hatta bizim fen derslerine gelen bir hoca vardı, o da girmişti imtihanlara, puanım onunkinden bile yüksekti".

Her biri meseleyi bir yanından alıyor, ama *hepsi ortak bir noktada birleşiyorlar:* bizde eğitim sistemi bozuktur, adaletsizdir.

Oysa, Anayasamız, eğitim ve öğretimde fırsat eşitliğinden söz ediyor. Bunu, lâf olmaktan öteye götürmenin, Anayasadaki hakları, kitapta yazan lâflar ol-

maktan çıkarıp, uygulanır hale getirmenin yolu yok mudur?

Anayasa böyle yaza dursun, gazetelerde yazanlara, haberlere bir bakalım. İşte bir haber: "Günde 4 kilo pirzola, 1 kilo biftek yiyen köpek: Beş nüfuslu bir işçinin evine ayda bir defa et giremezken, Great Dane cinsi Cerbens adlı köpek, günde 4 kilo pirzola, 1 kilo biftek, üzerine de kahve niyetine 750 gram karamela şekeri yemektedir". Ne diyelim, afiyet olsun. Bu köpek, Anayasal hakkını sonuna kadar kullanıyor ve kullanmakta da kararlı görünüyor.

Artık gençler toplumumuzun meselelerinde, tecrübeyle kazandıkları bilgilere sahiptirler. Artık biliyoruz ki, eğitimimizdeki bozukluk, adaletsizlik, toplumumuzdaki genel bozukluğun, genel adaletsizliğin bir parçasıdır.

Her ne kadar gençlerin direnişini derslerine çalışmayan tembel öğrencinin eylemi gibi göstermeye çalışıyorlarsa da..

Her ne kadar gözler açılmasın diye uyutma politikası sürdürmeye çalışıyorlarsa da...

Artık şapka düşmüş, kel görünmüştür.

Direnen arkadaşlarımıza sözümüz var:

Onları haklı davalarında destekliyoruz.

Onlara *dostu - düşmanı* gösteriyoruz.

İşte köhne bir düzen!

İşte bir avuç sömürücü mahlûk!

İşte sömürücülerin baş dostu, halkımızın da baş belâsı Amerikan emperyalizmi!

Kahrolsun Amerika emperyalizmi ve onun uşakları!

Yaşasın halkımız!

ATATÜRK LİSESİNDE FAŞİST BASKILAR

Ankara Atatürk Lisesinde bir müdür var, adı Veli. Öğrencilerin taktığı bir adla anılan bu adam yaptığı işlere bakılırsa, takılan ada hak kazanmış durumda.

Bir çok okul dolaşan Veli, son marifetlerini yeni okulunda da gösterdi Kendi anlayışına göre okulda uygulamak istediği disiplin ve öğrenciler üzerindeki baskısı, en sonunda, okulda kendisine karşı bir hareket doğurdu ve öğrencilerin sert tepkisiyle karşılaştı. Şimdi Atatürk lisesi öğrencileri, Veli'ye karşı harekete geçtiler. Okuldan atılması için elbirliği ettiler, aleyhine kampanya açtılar.

Olayların çıkışı ve gelişimi üzerine bilgileri, Atatürk lisesindeki arkadaşlarla yaptığımız konuşmalarda bulacaksınız. Biz, burada, Veli'nin ve onun zihniyetindekilerin anlayışına değineceğiz .

Veli'ye göre,, uzun saç ve mini etek komünistliğin solculuğun, belirtileridir. Veli'ye göre, uzun saçları kesmek ve mini eteğin giyilmesine engel olmak, solculuğu, komünistliği önlemek demektir v.s. v.s... Aslında, uzun saç, mini etek birer bahanedir. Gaye yapılmak istenene, bir kılıf bulmaktır. Yapılmak istenen,, uyanan gençliğin düşüncelerini çelmek, başka yöne çekmektir.

Biz, bu zihniyeti çok iyi tanıyoruz. Bu zihniyet, toplumumuzdaki bütün gelişmelere karşı çıkan ,toplumumuzu hala çağlar öncesindeki bir anlayışla yorumlamaya kalkan, toplumu geriye götürmek isteyen ve bu kafa yapısı sebebiyle, emperyalizmin hizmetine giren ve giderek emperyalizmin köpeği olan bir zihniyettir. O kadar ki, bu tas kafalılar, köpek gibi ulumayı ve kendilerine bozkurt demeyi bir şeref sayarlar.

Yerli malı Hitlerdir bunlar. Bunların adı Faşistlerdir. Akibetleri de Hitlerinkinden farklı olmayacaktır. Dergimizin ilerki sayılarında, bu konu üzerinde daha geniş duracağız. Şimdilik bu kadarla yetiniyor ve sözü, Atatürk lisesindeki arkadaşlara bırakıyoruz.

İşte son olaylara sahne olan Atatürk Lisesi öğrencileri ile yaptığımız konuşmayı aşağıya aynen alıyoruz.

Soru: Olayın başlangıcını bize anlatır mısınız?

Cevap: Geçenlerde bir öğrenci velisi, bir gazetenin okuyucu köşesine gönderdiği yazıda Atatürk Lisesinin kaloriferlerinin düzgün olarak yanmadığından şikâyet etmiş. Buna son derece içerleyen Veli bey de 28.11.1969 günü dersi boş olan bir sınıfa girerek sudan sebeplerle 2 öğrenciyi dövmeye başlamış. Fakat tat-

min hissini o kadar ileri götürmüş ki, birinin kolunu kırmış, diğer öğrenciyi ise komaya sokmuş. Bu öğrenci ancak hastahanede kendine gelebilmiş.

Bu olay üzerine bütün öğrenciler paniğe kapılmıştı, biribirlerine ne yapacaklarını soruyorlardı. Tabii, bu sırada öğrenciler arasındaki hava ders dinlemeye uygun değildi. Bunun üzerine öğrenciler o gün derslere girmediler.

Pazartesi günü ise talebeler tarafından bir bildiri dağıtıldı. Öğrenciler bir araya toplandık. Protesto için yürüyüş yapmağa karar verdik. Ancak, ne var ki, Kızılay yolu polisler tarafından tutulmuştu. İster istemez Sıhhıye yoluna saparak Dil - Tarih - Coğrafya Fakültesinin önüne gelerek bahçesinde toplandık ve Müdürün istifasını istedik.

Soru : Bu hareketlere karşı müdürün tepkisi ne oldu?

Cevap : Bu olay üzerine müdür ertesi gün öğrencileri bahçede toplayarak bir konuşma yaptı. Konuşmasında : "Çocuklar, ben sizleri Mao'cu, Kızıl Komünist ve solcu olarak görmek istemediğim için saçlarınızı kesiyorum. Kesmiyenleri de tokatlıyorum. Bu sizin iyiliğiniz içindir" dedi ve öğrencinin kolunu da kırdığını inkâr ederek kimseye böylesine dayak atmadığını *tebliğ etti.*

Soru : Salı günü çıkan kavga hakkında bildiklerinizi anlatır mısınız?

Cevap : Biz yine toplanmış, bu olayları protesto için marşlar söylüyorduk ki, müdürün aniden elli kadar eli sopalı beslemesini üzerimize saldırdığını gördük. Önce paniğe kapıldık, fakat sonra bunlara karşı direnişe geçtik. Kavga kıyasıya devam ediyordu ki, iki araba polisin okula geldiğini gördük. Önce bizi ayıracaklarını zannettik. Halbuki bunlar da komandoların safında yer alarak bizi tartaklamaya başadılar. Bunun üzerine nispeten dağıldık.

Soru : Polisler tarafından coplandığınız doğru mu?

Cevap : Evet, Çarşamba günü gene toplanarak dayaktan vazgeçilmesini istedik. Okul dağılırken köşelerde sıkıştırdıklarını copladılar.

Soru : Bundan sonra yeni hareketlere girişecek misiniz?

Cevap : Eğer eski durum devam ederse biz de mücadeleye devam edeceğiz. Kısmen de olsa boykot yapacağız. Fakat dayak kaldırılırsa ve herşey yönetmeliklere göre düzenlenirse o zaman derslere girmememiz için sebep kalmaz. Normal olarak derslere gireriz.

MUSTAFA KEMAL VE

Bundan yirmi gün önce, Mustafa Kemal'in ölümünün 31. yıldönümünü andık okullarımızda. Hep aynı alışkanlıkla, törenler tertiplendi ve ağıtlarla, gözyaşlarıyla geçiştirildi bir 10 Kasım daha. Mustafa Kemal'i değerli kılan tüm özellikler bir kenara bırakıldı ve ondan, bir soyut varlık, gerçek - dışı bir ilâh gibi söz edildi. *Üzerinde en çok durulması gereken Kurtuluş Savaşımız ve onun anti-emperyalist nitcliği tamamiyle es geçildi* ve Mustafa Kemal, sadece bir kaç yenilik yapmış, eski yazıyla kara çarçafı kaldırtmış bir kişi olarak belirlendi. Emperyalizmin etkisi altında olan bir ülkenin okullarında başka bir şey yaılmasına müsaade edilmezdi zaten. Ne var ki, liseli gençler olarak biz, bundan böyle yapıla gelen tüm uyutma çabalarına karşı elele, omuz-omuza mücadele vermek azmindeyiz. Bu yolla yapacağımız şeylerden biri de, sesimizi duyurduğumuz bu dergi vasıtasıyla, Mustafa Kemal'i ve Kurtuluş Savaşımızı iyice tanıtmak ve dünyadaki durumuna göre doğru değerlendirmek olacaktır. Bu değerlendirme ise ancak olayları belli bir metod dahilinde incelemekle doğru bir sonuca vardırılabilir. Biz burada kurtuluş savaşımızı incelerken meseleyi daima sınıflar açısından ve dünya sosyalist hareketi yönünden ele alacağız.

M. Kemal'i M. Kemal yapan nedir?

M .Kemal küçük burjuva bir aileden geliyordu. Tahsilini askerî okullarda tamamlamış ve Osmanlı ordusunda subay olmuştu. II. Meşrutiyetin ilânından evvel Vatan ve Hürriyet Cemiyetini kurmuş, sonra bu cemiyet İttihat ve Terakki ile birleşmişti. Bir *burjuva devrimi olan 1908 meşrutiyeti*nin hazırlanmasında emeği olan M. Kemal, 1909 da şahlanan karşı devrimi bastıracak olan Hareket Ordusunun kurmay başkanıydı. Birinci Dünya savaşında çeşitli cephelerde çarpıştıktan sonra Osmanlı Devletinin tamamen emperyalistlere teslim olması üzerine Anadolu'ya geçti. Bu sırada Osmanlı Devletinin durumu neydi? Alman emperyalizminin ortağı komprador burjuvazi, binbir oyunla İttihat ve Terakki kuklarlarını başa geçirttikten ve herşeye rağmen ileri bir atılımla burjuva devrimini yaptıktan sonra imparatorluğu savaşa sürüklemiş ve güvendiği canavarın yenilmesi üzerine hiç zorluk çekmeden ortak değiştirerek "İngiliz Muhipleri" veya "Aemrikan Mandeterleri" kılığına girmişti. Ne var ki, bu durumun kendileri için kesin bir son olduğunu iyice bilen taşra küçük burjuvazisi ve tüm millî burjuvazi sonuna kadar mücadeleye kararlıydılar. Emekçi sınıflar durumdan zaten doğal olarak zarar görmüşlerdi ve görüyorlardı. Bu durumda emperyalizme karşı kesin bir mücadelenin verilmesi durumu iyice belirleniyordu. Mücadeleye hangi sınıfın öncülük edeceğine gelince şöyle bir durum çıkıyordu. Burjuvazi örgütlü ve güçlü olan sınıftı. İşçi sınıfın mevcut örgütleri son derece cılız ve harp sonrası çöküntüsü içindeydi. Hareketi idaresine alan burjuvazinin arkasında tüm emekçi sınıflar ve küçük burjuvazi de yer aldı, çünkü burjuvazi devrimci bir atılımla bir millî kurtuluş savaşına önderlik ediyordu. Bu hareketin askerî ve siyasî önderi ise Anadolu'ya gelen genç subay M. Kemal oldu. M. Kemal sosyalist değildi. Zaten yukarıda belirtilen nitelikte bir hareketin lideri de sosyalist olamazdı. Ne var ki, onu yücelten özellik, emperyalizme karşı ezilen bir halkın millî kurtuluş hareketini yönetmesi idi. Türkiye'ye elçi olarak gönderilen Aralov'a, Lenin şöyle diyordu: "M. Kemal tabiî ki, sosyalist değildir. Fakat memleketindeki millî burjuva devriminin önderliğini yapıyor. Belli ki, iyi bir örgütçü ve önder. Bu bakımdan ona yardım edeceğiz". İşte M. Kemal, emperyalizme karşı millî kurtuluşçu bir lider olmak sıfatıyla Türkiye halkının önderliğini yapmış ve dünyada-

MİLLİ KURLUŞ SAVAŞLARI

ki ezilen milletler için bir umut kaynağı, sosyalistlerin destekledikleri bir lider olmuştur.

Günümüzün Şartları ve İkinci Kurtuluş Savaşımız

Şöyle diyor M. Kemal yeni Türkiye Devletini kurduktan sonra : "Bu hükümet demokrat bir hükümet midir, sosyalist bir hükümet midir, yani şimdiye kadar okuduğumuz kitaplarda ismi geçen hükümetlerden hangisidir diye soruyorlar. Efendiler, bizim hükümetimiz demokratik bir hükümet değildir, sosyalist bir hükümet de değildir". Hükümet yeni kurulduğunda niteliği tam olarak anlaşılmayabilir. Fakat belirgin olan birşey varsa o da söylenilenlerin doğru ve açık olduğudur. Ve bugün, biz rahatça karar verme olanağına sahibiz. O halde şunu belirtmek gerekir ki, Türkiye'de kurtuluş savaşı sonrası devlet kapitalizmi hâkim olmuştur. Bu şekil en iyi gene M. Kemal'in "devlet, serbest teşebbüsün gücünün yetmediği veya rağbet etmediği sahalarda yatırımlar yapar" sözünde bulmaktadır. Bugüne kadar gelişen şartlar şöyle bir durum ortaya çıkarmaktadır. Devlet kapitalizminin yarattığı, bürokrasi ve bu aydın bürokrat baskısı 1950 de DP'nin iktidara gelmesiyle kırılmış ve devletçiliğin yerini, özel sektör almış, biçim olarak da demokrasi ortaya çıkmıştır. Giderek, DP iktidarında ülke iyice emperyalizme açılmış, aynı zamanda buna paralel olarak yürütülen din propagandası ve aydın bürokrasi üzerinde baskı nihayet 27 Mayıs'ı doğurmuştur. Bugün ise sınıfsal açıdan Türkiye milletlerarası finans kapitalin ortağı olan bir sermaye zümresinin idaresi altındadır. Dikkat etmeli ki, bu zümrenin, beynelmilel finans kapitalin ortağı olduğunu söylerken Türkiye'nin başında bir komprador burjuvazisinin bulunduğunu belirtmiyoruz. Komrador burjuvazi, kurtuluş savaşı ile birlikte Türkiye'den temizlenmiştir. Yani şu anda emperyalizmle ortak olarak Türkiye'yi sömüren sınıf işbirlikçi yerli burjuvazidir. Ayrıca milletlerarası finas kapitalin millî bir niteliği kalmadığından kurtuluş savaşı sırasında millî olan bugünkü işbirlikçi burjuvazi böylece empeıyalist canavarın bir parçası haline gelmiştir. Sömürüden aslan payını almakta olan zümre budur. Bunun dışında ise, burjuvazinin yedek takımı olan, büyük taşra burjuvazisi kaymağı almak için, alesta beklemektedir. Bu finans kapital oligarşisinin dışında kalan küçük burjuvazi ise, bağıl olarak ezilmekte ve bu oligarşiye diş bilemektedir. Şimdi durum bu olduğuna göre, biz sosyalistler II. Millî Kurtuluş Savaşını vermek durumundayız. Bu savaş ise tabiî ki, sosyalist bir Türkiye uğruna verilecektir.

Millî Kurtuluş Savaşları

Çağımızda da kurtuluş savaşları verilmekte ve bu savaşlar Vietnam, Küba gibi efsaneleşmektedir. Emperyalizmin azğınlaştığı 20. Yüzyıl ve hele çöküş devri olan son yıllarda tabiî ki, en önemli olaylar millî kurtuluş hareketleri olacaktır. Amerika Vietnam'da ardı ardına yenilgiye uğramaktadır. Küba'nın sosyalist bir devlet loması, empeyalist canavara en büyük darbe olmuştur. Fakak şu var ki, sosyalist gençler olarak işin hissî yönünü bırakıp mantıklı düşünmek zorundayız. Tüm millî kurtuluş savaşları, bize göstermiştir ki, nerede işçi sınıfının örgütü etkin bir şekilde harekete önderlik etmişse hareket orada başarı kazanmıştır. Nerede de buna önem verilmemiş ve hareket bir başka sınıf veya tabakanın kuyruğundan takip edilmişse, emperyalist ülke yenilse bile savaş sonrası yine emekçi sınıflar ezilmişlerdir. Bunun için ülkemizde mücadele verirken bu husus, gözönünde bulundurulmalı ve mücadele edilecek sınıflar ile güçbirliği yapılacak sınıflar ve ittifak şartları çok iyi düşünülmelidir.

Türkiye'de Anti - Emperyalist olmak Ne demektir?

Ülkemiz, daha evvel de belirttiğimiz gibi, emperyalizmin açık bir pazarı, finans kapitalin bir sömürü alanıdır. Bu cihetle Türkiyenin tüm işçi ve emekçi sınıfları ve bu arada 1. Kurtuluş savaşın vermiş bir halkın çocukları olarak biz Türk gençleri doğal olarak anti-emperyalist olmak zorundayız. Fakat Türkiye'de anti - emperyalist olmak demek aynı zamanda anti - kapitalist olmak demektir. Çünkü kapitalist ülke olan Türkiye'de Amerikan emperyalizmine karşı yapılacak olan bir mücadele katiyen sınıf mücadelesinden ayrı düşünülemez. Anti-emperyalist mücadele bütün dünyada olduğu gibi, Türkiye'de de ancak sosyal sınıflar doğru değerlendirilip, işçi sınıfı iyice örgütlendiği takdirde başarıya ulaşabilir. Bu yüzden biz de gençlik olarak, tüm eylemlerimizi bu çizgiyi gözönünde tutarak saptamalıyız. Gençlik hareket ve eylemleri, işçi emekçi sınıfları bilinçlendirici ve örgütleyici bir mahiyette olmalıdır. Ayrıca biz, liseli gençler olarak, okullarımız içinde de gerekli mücadeleyi vermeli antı - demokratik baskılara beraberce karşı koymalıyız. Bu ise, birbirimizi tanımadan ve birleşip örgütlenmeden olmaz. Ve mücadeleyi vermekten kaçınırsak, daha uzun zaman bize 10 Kasımlarda uyutma törenleri düzenler ve öğrenilmesi gereken ne varsa bizden saklamaya çalışırlar. Besbelli ki, devrimci gençler ve öğretmenler buna göz yummayacaklardır. Gençlik Dergisi, bu mücadelenin en güzel işaretidir.

GENÇLİK DERGİSİ

Vietnam'da Amarikan Vahşeti.

TUĞRUL OCAK

1954 yılında Vietnam'dan kovulan Fransızlar, Amerikaya hiç de hayırlı bir miras bırakmadılar. Çünkü, Vietnam halkı, idarecilerinin Amerikayla işbirliği yapmasına rağmen, hayatları pahasına Amerikaya karşı çıkarak ülkelerinde *Millî Kurtuluş mücadelesi* veriyorlar. Ve bütün dünyaya *HALKLARIN YENİLMEZLİĞİNİ* ve *EMPERYALİZMİN YÜZÜNÜ* gösterdiler. Vietnam halkı haklıydı, Vietnam halkı inançlıydı, işte bunun için güçlüydüler ve Amerikayı dize getiriyorlar. *Ho Şi Mihn'in* liderliğinde yürüttükleri savaşlarını bütün dünyaya duyurdular. Bugün artık, Amerika Vietnam'dan kaçmak için çeşitli çarelere baş vuruyor. Amerikalı vatandaşlar bile bu savaşa karşı çıkıyorlar. Dünya artık emperyalizmini lânetliyor.

Vietnam'dan gelen haberler, Amerikan emperyalizminin vahşetini bütün çıplaklığı ile gözler önüne seriyor. Geçenlerde ortaya çıkan bir olay, *Mylai katliamı* bütün dünyada infial uyandırdı. Olay şu: Amerikalılar, 16 mart 1968'de, Güney Vietnam'ın Mylai köyünde korkunç bir katliama girişiyorlar. Olayın tanıklarından Do Şuk adlı bir Vietnamlı şöyle anlatıyor: "Şiddetli bir bombardımandan sonra Amerikalılar helikopterlerle köyümüze indiler. Genç, yaşlı herkesin köy dışındaki bir alanda toplanmalarını söylediler, hepimizi kulübelerden zorla dışarı çıkardılar. Sonra ansızın üzerimize ateş etmeye başladılar. Kadınların, çocukların bağrışmaları oranında bir kadı'lı'anı başladı." Bu Vietnamlı köylü, olayı yaşamış ve mucize kabilinden kurtulmuştur. Bizzat Amerikan basınına göre, ölenlerin sayısı 567'dir.

İşte, Vietnam'da *barış adına işlenen* iğrenç cinayetlerden *sadece biri.* Artık Amerikalı yöneticiler bile Mylai köyünde girişilen bu cinayeti gizleyemiyorlar. Olayı, tanıkların ifşaatları ve resimler belgeliyor.

Bu vahşete sebep nedir? Sorguya çe-

kilen Amerikalı asker Michael Terry şunları anlatıyor: "Bir çoğumuz, Güney Vietnamlıları insan olarak saymıyoruz. Onlara hayvan muamelesi yaptık". Bir diğer Amerikan askeri M. Bernhardt da şunları şöylüyor: "Biz 70 kişiydik. Köyde genç olarak hemen hemen kimse yoktu. Öldürülenlerin hepsi kadın, ihtiyar ve çocuktu. 30 dakika süren katliamdan sonra askerlerimiz büyük bir zafer kazanmış gibi köyden ayrıldılar".

Amerika Vietnam'da ne arıyor? Washington'a göre, amaç, Güney Vietnam'ın komünist hakimiyetine girmesini önlemek, hür kalmasına yardımcı olmak. Hemen insanın aklına şu iki soru geliyor: peki, niçin katliam- Vietnam halkını teker teker öldürürerek mi onları komünist hakimiyetinden kurtaracak, hür kalmalarını sağlayacaksınız?

Akla gelin ikinci soru da şu: *Amerika Türkiye'de ne arıyor?* Yukarda anlatılan olay ve benzeri yüzlerce olay, Amerika'nın yüzüne takmaya çalıştığı masumiyet maskesini bir anda alaşağı ediyor ve bizlere Amerikan dostluğunun (!) ne olduğunu ve nelerimize mal olabileceğini gösteriyor. Bu olaydan ders çıkarmak ve sonra başımızı dövmemek için halkımıza Amerika'nın ne menem şey olduğunu anlatmak bizlere düşüyor.

Amerika'nın Vietnam'da yaptıkları, Nazilerin insanları toplu imha etmelerinin aynıdır. Naziler nasıl insanlığın başına belâ idiyseler, bilelim ki, Amerikan emperyalizmi de insanlığın başına öyle bir belâdır.

Amerikalı askerlerin öldürdükleri Vietnamlıları gösteren fotoğraflar, gazetelerde çıktı. Fotoğraflardan bazılarında şöyle görünümler var:

— Yol kenarında yatan 15 kadar Vietnamlının cesetleri,

— Sivil Vietnamlıların cesetleriyle çevrili yanan bir kulübe ve kulübeye yakıcı aletler atan Amerikalı erler,

— Korkudan büzülerek biribirine sokulan bir grup Vietnamlı kadın, çocuk ve bunlara nişan almış Amerikalı askerler.

Korkunç amaçlarını perdeleme çabaları boşunadır. Amerike, *bütün dünya halklarını sömüren* ve bunun için her şeyi mübah gören bir canavardır. Elindeki gelişmiş bütün propaganda araçlarına rağmen, gerçekleri gizleyememektedir. Amerikan emperyalizmine karşı savaşan bütün ülkeleri insanlığın düşmanı ve kendini de insanlığın ve hürriyetin kurtarıcısı olarak gösterme çabaları iflâs etmiştir.

Bu propagandalara kapılmayalım. Amerikayı ve onun uşaklarını iyi tanıyalım .Bütün dünya halklarının biribirinin dostu olduğunu ve Amerikan emperyalizminin de dünya halklarının ortak baş-düşmanı olduğunu bilelim.

YAŞASIN EMPERYALİZME KARŞI DÖVÜŞEN DÜNYA HALKLARI!

Tarihin İtici

REHA KONUKSEVER

Geçen sayımızdaki "Tarih Nedir" başlıklı yazımızda, özetle, bugünkü toplumların incelenmesi için tarihin iyi bilinmesi gereğinden; bugün okullarda öğretilen tarihin, ülkeler arası savaşlardan ve bir takım sıfatlarla tanıtılan idarecilerin yaşantılarından ibaret olduğundan; savaşların sadece idarecilerin bireysel davranışlarına veya bu davranışlara sebep olan yüce duygulara dayandırıldığından söz etmiştik. Ve tarihi, "tek tek bireylerin değil, genel olarak insanların eseri" olduğunu ve burada önümüze *'tarihin güdücü kuvveti nedir?'* sorusu çıktığını, bu konunun başlı başına bir yazı konusu olduğunu belirtmiştik. Bu yazımızda, 'tarihin güdücü kuvveti nedir?' sorusuna cevap vermeye çalışacağız.

Toplumların gelişimi, toplumsal düzenlerin kuruluşu birer tesadüf eseri midir, yoksa zorunlu nedenlere mi dayanmaktadır?

İşte, yüzyıllar boyu her devirde, her milletten düşünürlerin cevaplandırmaya çalıştıkları sorulardır bunlar. Bu konu üzerindeki düşüncelere 'tarih anlayışı' veya 'tarih felsefesi' denir. Ve bir bilim olarak düşünülen tarihin konusunu teşkil eder.

Tarih anlayışındaki farklı görüşler, şu üç noktada özetlenebilir :

1 — İdealist tarih anlayışının ilkel biçimiolan Teolojik tarih anlayışı,

2 — İdealist tarih anlayışı, (teolojik açıklamaların iflasından sonra, idealist düşüncenin dinsel normlardan azınmış biçimi)

3 — Maddeci tarih anlayışı.

Şimdi, bunları sırasıyla görelim ve 'tarihin güdücü kuvveti nedir?' sorusuna verdikleri cevaplara bakalım.

Teolojik tarih anlayışı, esas itibariyle, insanlığın tarihi hareketini Mutlak Ruh'a başka bir değişle, tanrının iradesine bağlayan ve tarihi böyle açıklamanın mümkün olduğunu zanneden bir görüştür. Bu görüşe göre sorumuzun cevabı, 'Mutlak Ruhun (tanrının) iradesidir' oluyor. Bun anlayış, sorumuza gerçekçi bir cevap vermekten uzaktıa. Bilimin gelişmesiyle temelinden yıkılan teolojik dünya görüşü, tarih anlayışını da kendisiyle birlikte tarihe gömmüştür.

İdealist Tarih anlayışında, "dünyayı yöneten fikirler", "örf ve adetler", "kişilerin iradesi", bu anlayışın temelini ortaya koyar. Meselâ, bu görüşe göre derebeylik, bu sosyal politik kurumlar sistemi, *saçmalığın* şaheseri idi ve dolayısıyle kökü *bilgisizlikte* veya başka bir deyişle, *yanlış fikirde* bulunuyordu.

Maddesi tarih anlayışının ortaya çıkmasıyle idealist tarih anlayışı *(genel dünya görüşüyle birlikte)* yıkılmıştır. Bilimin gelişmesiyle, bilimsel araştırmaların hızlanmasıyle her konudaki görüşler bilimsel temele oturtulmaya başlamıştır. Teolojik ve idealist görüşlerin hâkim olduğu devirlerde, bilimin ve tekniğin gelişmesi yeterli olmadığı için insanların kendi kafalarında kurdukları şeyler, gerçek ve geçerli görüşler sayılıyordu. Oysa çağımızla bilim, keyfî ve spekülatif (1) bütün görüşleri geçersiz kılmış ve kendi hakimiyetini kurmuştur.

Maddeci tarih anlayışı, bu görüşleri inceler, onları eleştirir, yanlışlıklarını gösterir ve sonra gerçeği ortaya koyar.

"İnsan toplumunun kımıldatıcı kuvvetleri (...) kaynağını en başta Fikir'den, İde'den veya Mutlak Ruh'tan ilh. almaz" (2). Fikir'den, İde'den veya Mutlak Ruh'-

Kuvveti Nedir?

tan medet ummak, meseleyi böyle koymak; gerçeklerden uzaklaşmak, onlara sırt çevirmek ve "olaylar içinde ispatı gereken gerçek bağın yerine filozofun beyninin icat ettiği bağın konmasından" (3) başka bir şey değildir. Oysa, gerçekçi olmak, "bana nasıl geliyorsa öyledir" felsefesiyle hareket etmek değil, gerçekler ne gösteriyorsa onlara bağlı kalmak demektir. Böylelikle, teolojik ve idealist görüşlerin çıkış noktalarındaki yanlışlık ortaya konmaktatır. Yalnış bir başlangıcın, yanlış sonuçlar vereceği de açıktır.

Maddeci tarih anlayışına göre, tarihsel olayların veya toplumların gelişmesinin sebepleri, tıpkı tabiat bilimlerinde olduğu gibi, maddî sebeplerdir. Oysa, teolojik ve idealist görüşler bu noktadan hareket etmemekte, meselelerin çözümü olarak "beyinlerin icabettiği" gerçek dışı sebepler aramaktadırlar. Bu yanlıştır, çünkü, maddî dünyada meselelere madde - dışı sebepler aranmaz. Öyleyse yapılması gereken, tabiat bilimleri için olduğu gibi, "toplum bilimi, yani tarihsel ve felsefî denilen bilimlerin hepsini, maddeci temele uygun hale getirmek ve buna dayanarak onları yeniden inşa etmektir" (4).

Mesele ortaya konduktan sonra, gerçek dışı olanları atarak ve gerçekleri alıkoyarak çözüme adım adım yaklaşılmaktadır. Teolojik ve idealist tarih anlayışlarının temelden yanlışlığı ortaya konmuş, sonra üzerinde hareket edilmesi gereken asıl temel tespit edilmiştir. Şimdi yapılması gereken, doğru olan çıkış noktamızdan hareketle konuya girmek ve çözüme varmaktır.

Tarihi Mutlak Ruh veya kırallar, kıraliçeler değil, insanlar yaparlar ve tarihin bize gösterdiği gibi "insanların tarihinde zincirleme bir bağ" (5) o'ması, "İnsanların kendi tarihlerini *keyfi bir tarzda değil,* fakat daha önceki nesillerden miras aldıkları *objektif maddî şartlar içinde* yaptıklarını" (6) ortaya koymaktadır (7).

Buradan şu sonucu çıkarıyoruz: *Bir önceki nesil tarafından hazırlanan şartların belirleyeciliği içinde, tarihî insanlar yaparlar ve bir sonraki nesle devrederler. İnsanlığın ileriye doğru çizdiği bu çizgiye 'toplumun gelişmesi' veya 'tarihsel gelişim'* diyoruz İşte ,tarihin güdücü kuvveti nedir sorusu burada karşımıza çıkmaktadır.

"Mesele, insanların tarihî eylemlerinin saikleri (güdüleri) arkasında (...) bulunan ve aslında tarihin *nihaî itici güçlerini* teşkil eden itici güçlerin araştırılması [olduğuna göre] ne kadar üstün olurlarsa olsunlar, bireylerin saiklerinden çok, büyük yığınları, tümüyle halkları ve her halkın içinde tümüyle sınıfları harekete geçiren ve onları (...) büyük bir tarihî dönüşümde son bulan sürekli bir eyleme iten saiklerin söz konusu edilmeleri gerekir" (8).

İnsanlar, tabiatla savaşarak yaşarlar. İnsanların temel mücadelesi, yaşama mücadelesidir. Ve bundan dolayıdır ki, "İnsanlar siyaset, ilim, sanat, din v.s. ile meşgul olmadan önce, yemek ve içmek, barınmak, giyinmek vs. zorundadırlar" (9). "İnsan toplumunun kımıldatıcı kuvvetleri maddî yaşama şartlarına kök salar" (10). Bu olaya *'maddî hayatın üretimi'* denir ve kesiksiz devam edişini belirtmek için de *"maddî hayatın üretimi ve yeniden üretimi"* şeklinde formüle edilir.

İşte ,insanlık tarihinin itici gücü veya başka bir deyişle, güdücü kuvveti, maddî hayatın bu üretimidir. Tarihin belli bir döneminden itibaren toplumlarda *sınıfların (11)* ortaya çıkmasıyla, mesele şu şekil almıştır: tarihin itici gücü,

maddî hayatın üretimi ve yeniden üretimiyle belirlenin sınıf mücadeleleridir. Bunun içindir ki, *insanlık tarihi sınıf mücadeleleri tarihidir*, denir.

NOTLAR:

(1) Gerçeklerle başlantı kurmadan, sadece zihinden tasarlanan.

(2) Hegel'in Felsefesi ve Marx'ın Tarih Anlayışı, Max Beer, s. 38.

(3) Felsefe İncelemeleri, Marx, Engels, s. 49-50.

(4) Aynı eser, s. 30-31.

(5) Aynı eser, s. 136.

(6) Tarihi Materyalizm, Kuusinen, s. 13-14.

(7) Burada aklımıza, insan iradesinin toplum olaylarındaki etkisi nedir, tesadüflerin payı nedir soruları gelebilir. "Tarih olayları da genellikle rastlantılara bağlı *görünürler*. Fakat rastlantıların yüzeyde etki gösterdiği her yerde, daima, *gizli iç yasaların egemenliği altındadırlar* (...) Her biri kendi bilinciyle istediği amaçların peşinden giderek, biçimi ne olursa olsun, insanlar, kendi tarihlerini yaparlar ve zaten tarih, çeşitli yönlere çeken bu çok sayıda iradenin ve onların dış dünya üzerindeki etkilerinin *bileşkesinden* ibarettir". (Felsefe İncelemeleri, s. 51).

(8) Felsefe İncelemeleri, s. 53.

(9) Tarihî Meteryalizm, s. 14-15.

(10) Hegel'in Felsefesi Ve Marx'ın Tarih Anlayışı, s. 38.

(11) Toplumlarda sınıfların ortaya çıkışını ayrı bir yazı olarak vereceğiz.

okuyucu mektubuları

Kimi zaman güzel, kimi zaman yıkık bir yapıya sahiptir okul. Bir takım insanlar birleşmişler, ya biribirlerine bir şey öğretmek, ya da biribirlerinden bir şeyler öğrenme çabası içinde çırpınırlar. Hayatın uzunca bir kısmı geçer burada. En güzel günler, en heyecanlı ve tatlı anılar yaşanır. Bütün bunlara rağmen, öğrencilerin içinde bir eziklik, bir kırıklık vardır. Bir bozukluk, bir aksaklık olduğunu sezmişlerdir yapılan işlerde. Kendilerince bir de sebep bulmuşlardır. Ama bu sebebin ne olduğunu söylemekten korkarlar. Buna rağmen, bu korku onları bir şey yapmaktan alıkoyamaz. Yaptıkları en önemli şey de, kendi aralarında tartışmaktan öteye gitmez çokca. Peki, nedir bozukluklar ve öğrenci neden buna karşı koymak ister? Hemen akla gelecek cevap ve öğrencilerin haksız bulacakları şey, öğretmenlerin notlarının kıt olması şeklinde olacaktır. Oysa, bütün bunların bir tek cevabı vardır öğrenci dilinde, o da yöneticilerin kendilerine karşı olan tutumlarının yanlış olmasıdır.

Her okulda bir yönetici kadro vardır. Bunun vazifesi, okul disiplinini sağlamak ve öğrencilerin dertlerine ortak olmaktır. Bunlardan sadece biri uygulanır okullarda: disiplin. Nedir bu disiplin denilen şey? Öğrencinin saçını kesmek mi? Yaptığı her işte öğrenciye söz hakki vermeden cezalandırmak mı? Yoksa giyiminin bozuk olduğugnu görüp dövmek mi? Herhalde, aslında, bunlardan hiç biri olmamalıdır. O halde biz öğrencilere neden böyle muamele edilir? Niçin Türkiye'nin her okulunda ayrı ayrıdır disiplin denilen şey? Kimi okulda bir öğrenci istediğini yapar, kiminde yapamaz. Millî

Öğrenci Öğretmen İlişkileri

Ankara'da ki
Bir Liseden
Tuğrul Y.

Eğitim Bakanlığı her okul için ayrı bir yönetmelik mi hazırlamıştır? Yoksa her okul kendi başına buyruk olarak mı yapar yönetmeliğini? Biz öğrenciler anlayamadık gitti bu gibi işleri.

Yönetmelikler "öğrenciler hiçbir şekilde dövülemez" diye yazar. Tasdik etmiştir yöneticiler de bunu. Bütün bunlara rağmen dinlemez bu hükümleri ve öğrenciler, idareci ve öğretmenlerden öldürülesiye dayak yerler. Falakalar kalkmıştır okullardan, ama onun yerini daha "medenisi" olan tekme ve yumruklar almıştır. Her geç kalan öğrenci bir tokat yemeden giremez derse, öğretmeninin bir yanlışını bulan öğrenci azar işitmeden çıkamaz dersten.

Nasıl savunmamız gerekir hakkımızı bilemeyiz. Zaten zordur öğrencinin hakkını savunması. Zira böyle bir hareket onun öğrenim hayatının sonu demektir. Bir öğretmen için kolaydır bir öğrenciyi okuldan atmak ve topluma bir serseri daha kazandırdığını hiç düşünmeden. Aslında bütün bunlar bir faraziyeden öteye geçmez: Çünkü öğrencinin onlara göre hiç hakkı yoktur ki!

Bütün bu olanlar yöneticilerin hala Osmanlı eğitiminin anlayışından kurtulmadıklarını gösterir. Gerçekten de öyledir. Ellerine geçirdikleri bir sopa ile koridorlarda dolaşarak yakası açık gezen bir öğrenci yakalamak ve bozuk düzenin getirdiği tatminsizliklerin hıncını öğrencilerden çıkarmak isterler. Bütün bunlar eskiden olurdu derler ama hala sürüp gitmektedir de.

Hiç düşünmezler mi acaba bir öğrencinin dayak yemesinin onda bırakacağı ruhî bunalımın onu okuldan soğutacağını? Liseye gelmiş bir öğrencinin artık topluma kazanılmış olduğunu düşünmeden, saçını tutup makas vurmanın onu hayat kırıklığına sevkedip, kendilerine düşman olacağını hiç bilmezler mi? Öğrenciler asidir diyer, meselelere faşist usullerle çözüm aramak çok yanlıştır. Çünkü onları asi yapan şeyler dertlerinin ve isteklerinin dinlenmemesi, kendilerine tatbik edilen disiplin anlayışının yanlış olmasıdır.

Bu olayların da gösterdiği kadarıyla öğrenciler, kendilerine haksızlık yapılmasını istememektedirler. Okullarda her öğrenci eşit haklara sahip olmalı, müdür, öğretmen veya torpilli bir kimsenin çocuğuna da aynı muamele yapılmalıdır. İltimas geçilmemelidir. Yoksa elbette ki, öğrenciler asi olacaktır, çalışmayacaklardır, hatta daha öteye giderek okuldan soğuyacak, belki de kaçacaklardır.

Biz öğrenciler, öğretmenlerden çok şey istemiyoruz aslında. Sadece hakkımızı vermelerini, dertlerimize ortak olmalarını, bizleri anlayışla dinlemelerini ve herhangi bir olayda bizim de savunmamızı sağlamalarını istiyoruz. Öğrenci derneği adı altında kurulan yerlerin baskı altında tutulmamasını, onların, öğrencilerin dili olmasının sağlanmasını istiyoruz. Öğrencilerin de yönetime katılmasının gerekli olduğunu savunuyoruz. Bütün bunlar için de öğretmenlerden yardım bekliyor ve en kısa zamanda bu işlerin tatbik edilmesini arzuluyoruz.

OKURLARIMIZA

Liseli, üniversiteli gençlerin ortak çabalarıyla dergimizin 2. sayısı da çıktı.

Mali yetersizlik sebeiyle, az sayıda basılan Geçlik Dergisi, Ankara'nın dışında pek az dağıtılabilmekte, böyle yerlerde ancak abonelerimize gide bilmektedir. Taşradaki okurlarımızın ya abone olmaları yada bulundukları yerde dergimizi satacak devrimci bir kitapevinin adresini bize bildirmelerini rica ederiz.

Derginin matbaa işleriyle, dağıtımıyla, satışıyla, yazılarıyla, mali işleriyle kısaca herşeyi ile uğraşan liseli, üniversiteli arkadaşlarınız, sizlerden yardım bekliyor. Yardımlarınızı şunlar olabilir :

1 — Dergiye yazı yazmak,

2 — Dergiye mali yardımda bulunmak,

3 — Bulunduğunuz yerde dergiyi tanıtmak, satışını sağlamak,

4 — Bulunduğunuz yerdeki gençlik ve işçi - köylü olaylarını bildirmek,

5 — Dergimizin satışını yapacak devrimci kitapevinin adreslerini bildirmek.

Gençlik Dergisini yurdumuzun dört - bir yanında tanıtmak, onu bütün devrimci gençlerin sesi haline getirmek ve her gün yeni seslerle beslenmesini sağlamak, başlıca amacımızdır.

Bir okurumuzun mektubunda aldığımız şu satırlarla yazımıza son verelim : "AMACIMIZ BİRSE, SIRT, BİLEK BİLEĞE OLMAYA HAZIRIZ BİZ. BİRLİKTE UYANIŞA UZATILAN HER YUMRUK İÇİN SAĞOLUN...."

Dergimizin çıkmasında yardımı olan bütün dostlara ve bizden yardımlarını esirgemeyen Türkiye Öğretmenler Sendikasının (TÖS) ve TÖYKO matbasına teşekkürü bir borç biliriz.

GENÇLİK DERGİSİ: Aylık gençlik dergisi. Sahibi: Nurettin PİRİM. Sorumlu Yazılşleri Müdürü: Orhan Gazi ERDAL. Yönetim yeri ve her türlü yazışma adresi: Süleyman Sırrı Sokak 2/8 Yenişehir - ANKARA. Dizgi ve baskı: TÖYKO matbaası. Fiatı: 100 Krş. Yıllık abone bedeli 10 TL. İlân santimi 15 TL.